

CRNA GORA

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava

Broj:01-006-3/18-71

Podgorica, 17. oktobar 2018. godine

SEKTORSKA ANALIZA

za utvrđivanje predloga prioriternih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava
za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija
iz Budžeta Crne Gore u 2019. godini

Sektorska analiza se sačinjava na osnovu strateških i planskih dokumenata odnosno propisa u odgovarajućoj oblasti od javnog interesa uz konsultacije sa zainteresovanim nevladinim organizacijama, i predstavlja osnov za utvrđivanje prioriternih oblasti i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz državnog budžeta u narednoj godini, u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama. Sektorska analiza se priprema u tekućoj za narednu kalendarsku godinu radi blagovremenog planiranja visine sredstava koja će biti opredijeljena na pozicijama ministarstava nadležnih za oblasti koje Vlada utvrdi kao prioritne za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija. Analiza će poslužiti i za pripremu javnih konkursa za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti koja će biti utvrđena kao prioritna.

1. OBLASTI OD JAVNOG INTERESA U KOJIMA SE PLANIRA FINANSIJSKA PODRŠKA ZA PROJEKTE I PROGRAME NVO

1.1. Navesti u kojim oblastima od javnog interesa (iz člana 32 Zakona o NVO) iz nadležnosti ministarstva planirate finansijsku podršku iz budžeta za projekte i programe NVO:

☐ socijalna i zdravstvena zaštita	☐ razvoj civilnog društva i volonterizma	☐ zaštita životne sredine
☐ smanjenje siromaštva	☐ evroatlantske i evropske integracije Crne Gore	☐ poljoprivreda i ruralni razvoj
☐ zaštita lica sa invaliditetom	☐ institucionalno i vaninstitucionalno obrazovanje	☐ održivi razvoj
☐ društvena briga o djeci i mladima	☐ nauka	☐ zaštita potrošača
☐ pomoć starijim licima	☐ umjetnost	☒ rodna ravnopravnost
☐ zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava	☐ kultura	☐ borba protiv korupcije i organizovanog kriminala
☐ vladavina prava	☐ tehnička kultura	☐ borba protiv bolesti zavisnosti
☐ druge oblasti od javnog interesa utvrđene posebnim zakonom (navesti koje): _____		

2. PRIORITETNI PROBLEMI I POTREBE KOJE TREBA RIJEŠITI U 2018. GODINI FINANSIRANJEM PROJEKATA I PROGRAMA NVO

2.1. Navesti prioritetne probleme u oblasti(ma) iz nadležnosti ministarstva koji se planiraju rješavati finansiranjem projekata i programa nevladinih organizacija. Opis problema obrazložiti koristeći konkretne mjerljive pokazatelje trenutnog stanja i željenog stanja odnosno rješenja, navodeći izvor u kojem su takvi podaci dostupni. Pokazatelji mogu biti informacije iz uporednih analiza, izvještaja, rezultata istraživanja, studija, i drugi dostupni statistički podaci.

Opis problema:

Ravnopravnost između žena i muškaraca predstavlja jedno od temeljnih načela Evropske unije i jedan od osnovnih elemenata u reformskim procesima. Pravo žena na jednak tretman u svim oblastima predstavlja iznad svega osnovno ljudsko pravo. Napominjemo da je jedan od preduslova za usklađivanje normi jedne zemlje sa standardima Evropske unije poštovanje ženskih ljudskih prava i uspostavljanje antidiskriminacionih mehanizama. Poštovanje ovih principa očekuje se od svake države članice, ali isto tako i od država koje bi željele da postanu članice Evropske unije. Uz niz preporuka od strane Savjeta ministara EU koje se tiču uspostavljanja rodne ravnopravnosti u zemljama članicama, 2006. godine usvojen je dokument pod nazivom "EU Putokaz za postizanje rodne ravnopravnosti 2006-2010", kojim su definisana prioritetna područja rada i odgovorilo se zahtjevima različitih aktera za ubrzanjem procesa postizanja stvarne ravnopravnosti polova u Europi. Kao posebno značajna tematska područja za navedeni period izdvojena su: Učešće žena u političkom i javnom životu; Sprječavanje i zaštita od nasilja nad ženama, Ekonomska nezavisnost za žene i muškarce; Usklađivanje profesionalnog, privatnog i porodičnog života; Ravnopravno učešće žena i muškaraca u procesima odlučivanja; Iskorjenjivanje svih oblika nasilja po osnovu pola; Eliminisanje rodni stereotipa u društvu;

Sistem funkcionalnih mehanizama za monitoring i evaluaciju ljudskih pravima i rodne ravnopravnosti horizontalno širom institucija još uvijek nije dovoljno mjeri razvijen, te je neophodno raditi na unapređenju kako na nacionalnom nivou tako i na lokalnom. Prema istraživanju Odbora za rodnu ravnopravnost i Ministarstva za ljudska i manjinska prava sprovedenom u 2013. god, većina javnih službenika ne razumije koncept prisupa zasnovanog na ljudskim pravima niti integrisanje rodne perspektive (gender mainstreaming) i, štaviše, smatraju integrisanje rodne perspektive nebitnim jer, kako ističu, "zakon garantuje jednakost za sve". Žene se i dalje suočavaju sa različitim oblicima diskriminacije u političkoj, društvenoj i ekonomskoj sferi. Romi/kinje i Egipćani/ke još uvijek žive na marginama društva i treba dalje raditi na polju obrazovanja, zdravstvene zaštite, stambenog zbrinjavanja i zaposlenja. Komitet UN za eliminaciju diskriminacije žena (CEDAW) je izrazio zabrinutost u vezi sa situacijom žena na tržištu rada, naročito u pogledu koncentracije žena na slabo plaćenim sektorima zapošljavanja, često angažovanih preko ugovora na određeno vrijeme koji mogu lako biti prekinuti, i kojima se ograničavaju njihovih prava na plaćeno porodiljsko odsustvo, otežava (najčešće i onemogućava) povratak na posao nakon porođaja. Žene su nedovoljno zastupljene na pozicijama na visokom nivou u javnom i privatnom sektoru. Prema analizama i istraživanjima, stereotipi, patrijarhalni način razmišljanja i nedostatak otvorenosti prema različitosti, veoma su jaki i više od jedne trećine populacije pokazuje diskriminacioni stav.

Ključni izazovi u oblasti rodne ravnopravnosti uključuju lošu integraciju ljudskih prava i rodne komponente u razvojne politike, dok institucije nemaju dovoljan broj zaposlenih sa znanjem u ovoj oblasti ili su im sredstva planirana godišnjim budžetom nedovoljna, stoga je neophodna dodatna obuka i finansijska pomoć.

Nezaposlenost među ženama na sjeveru je sedam puta veća nego na jugu i tri puta veća od centralnog regiona. Više od polovine nezaposlenih žena u ruralnim područjima nikada nisu pokušale da nađu posao. Oko 1/3 žena su domaćice i obavljaju poslove koji se odnose na održavanje domaćinstva. Na osnovu istraživanja dobijene su informacije da 5,7% su išle u školu ili studirale, 10,3% je reklo da su šanse za dobijanje posla veoma male, a 10% je penzionisano. Većina seoskih žena nema penzijsko osiguranje, zbog nedostatka zarade ili u gotovom novcu, ili zato što rade na sopstvenoj imovini. Neke od ovih žena nikada nisu radile i, kao takve, nemaju penziono osiguranje. Više od 6% žena nemaju zdravstveno osiguranje, jer nemaju redovne ugovore (36,7%) ili njihov status u zemlji nije regulisan (63,2%).

Dodatno, žensko preduzetništvo predstavlja samo 23% ukupnih registrovanih preduzetničkih firmi.

Nasilje nad ženama i nasilje u porodici je su i dalje jedan od prioriternih problema u dijelu rodne ravnopravnosti, posebno ako smo svjesni rasprostranjenosti rodno baziranog nasilja u Crnoj Gori. Prema Istraživanju o prevalenci, percepcijama, cijeni i multidisciplinarnom odgovoru na nasilje u porodici iz 2017, koje je urađeno u okviru projekta IPA 2014 " Podrška antidiskriminacionim i politikama rodne ravnopravnosti", koji sprovode Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i kancelarija UNDP u Crnoj Gori, a finansira DEU, svaka druga žena u Crnoj Gori doživjela je neki oblik nasilja od strane njihovih supruga i/ili partnera tokom života. Pomenuto Istraživanje o percepciji nasilja daje informaciju da je da je svaka 5 žena u 2016. godini doživjela neki oblika nasilja. Isto istraživanje je potvrdilo visoku toleranciju za nasilje u porodici u društvu u cjelini, te da još uvijek preovladava mišljenje da je nasilje privatna stvar i da to treba rješavati u krugu porodice, kao i da porodica u javnosti ima prednost i u odnosu na individualne potrebe i prava bilo kog člana porodice.

Pitanja nasilja u porodici, nasilja nad ženama veoma je aktuelno, s obzirom na činjenicu da postoji poseban strateški dokument Strategija zaštite od nasilja u porodici, kojom se propisuju relevantne mjere i aktivnosti, a koja je u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja. Uvidom u strateške dokumente, zakone, propise, planove i izvještaje EK, te sprovedenih intervjuua evidentno je kako je mjere prevencije i sprječavanja nasilja u porodici potrebno i dalje detaljnije analizati i iste pokušati sprovesti u potpunosti. Naime, problemi koji se pojavljuju su praktične prirode. Zakonodavno i institucionalno mehanizmi prevencije i zaštite postoje, no i dalje se kontinuirano nadograđuju.

Učešće žena u političkom odlučivanju na centralnom i lokalnom nivou, predstavlja izuzetno važan aspekt i preduslov za uspostavljanje rodne ravnopravnosti. Međutim i u ovoj oblasti statistika nije na zadovoljavajućem nivou. Procenat od 23, 46% u Skupštini Crne Gore još uvijek ne predstavlja standard postavljen domaćim i međunarosnim dokumentima i Agendom za održivi razvoj do 2030. U pravcu poboljšanja stanja u ovoj oblasti neophodno je nastaviti sa edukacijama i obukama za pripadnice političkih partija.

Unapređenje afirmativne mjere za rodnu ravnopravnost u Zakonu o izboru odbornika i poslanika i usaglašavanje propisane kvote sa zacrtanih 40% u Nacionalnoj strategiji za održivi razvoj kao i dalje unapređenje pratećih mjera u vezi sa pozicijom žena na izbornim listama, zatim mjere zamjene žene ženom i konačno mjere sankcije su postavljeni ciljevi i Planom aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021.

Na sve oblike diskriminacije žena u Crnoj Gori značajno utiče oblast kulture (uključujući medije i masovnu kulturu) koja, reprodukujući rodne stereotipe, može značajno usporiti proces ostvarivanja rodne ravnopravnosti. Dok su u medijskom području sprovedene određene aktivnosti na

njihovoj senzibilizaciji, do sada nisu realizovane nikakve aktivnosti (istraživanja, javne debate itd) koje bi omogućile sagledavanje položaja i potreba žena u kulturi, sistemski pristup iskorjenjivanju rodni stereotipa u kulturi i stvaranje uslova za korištenje emancipatorskih potencijala kulture.

Izazovi koji postoje u svim oblastima jesu prilika za sinergiju i zajedničko djelovanje svih aktera u društvu, odnosno institucija i civilnog društva.

CEDAW Komitet je u svojim preporukama istakao da je potrebno obezbijediti pogodno i podsticajno okruženje za uspostavljanje i aktivno uključivanje NVO-a, posebno onih koji zagovaraju i podržavaju primjenu Konvencije u državi članici. S tim u vezi, Sektorska analiza je planirana da uključi NVO u realizaciju svih zacrtanih mjera iz PAPRR- a i preporuka CEDAW Komiteta.

Iz opisanih problema, prepoznato je nekoliko prioritarnih oblasti koje bi, u saradnji sa nevladinim organizacijama, trebalo dodatno razraditi i približiti široj javnosti. Još uvijek nedovoljno razvijen monitoring i evaluacija rodne ravnopravnosti na nivou nacionalnih i lokalnih politika, zatim nedovoljan stepen zastupljenosti žena na rukovodećim pozicijama u javnom i privatnom sektoru, nedovoljan broj žena u političkom odlučivanju, na centralnom i lokalnom nivou, velika nezaposlenost žena, posebno na sjeveru Crne Gore, nedovoljna osvještenost donosilaca odluka o integrisanosti rodne ravnopravnosti u lokalne politike, još uvijek nedovoljan stepen razvijenosti ženskog preduzetništva, prisustvo rodni stereotip, posebno u kulturi i medijima predstavljaju probleme kojima se sinergijski baviti I institucije I nevladine organizacije.

Kao uzroke svih ovih problema, ističu se nedostatak dovoljnog programa obuka za žene u oblasti ekonomskog osnaživanja, zatim za zaposlene u institucijama o standardima rodne ravnopravnosti, posebno obuka za predstavnike medija, nedostatak programa podrške razvoja kapaciteta kako institucija, tako i nevladinih organizacija u cilju sprovođenja aktivnosti predviđenih strateškim dokumentima iz ove oblasti, te još uvijek nedovoljan stepen osviještenosti pripadnica političkih partija u pravcu većeg uključivanja žena u politiku. S tim u vezi, aktivnosti nevladinih organizacija treba da budu usmjerene na prvenstveno obuke, istraživanja I kampanje kojima ćemo uticati na uspostavljanje jednakih mogućnosti za žene I muškarce.

Podaci (analize, studije, statistički izvještaji, itd.) koji pojašnjavaju navedeni problem	Izvor(i) podataka
<ol style="list-style-type: none">1. Zakon o rodnoj ravnopravnosti2. Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom3. Zakon o zabrani diskriminacije4. Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore5. Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021.6. Izvještaj o realizaciji Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2013-2017 za 2016 godinu7. Drugi periodični Izvještaj o sprovođenju CEDAW konvencije	<p>(Sl.list RCG“ br. 046/07,“ Sl. List CG, br- 073/10, 040/11, 035/15</p> <p>("Službeni list Crne Gore", br. 035/15, 044/15)</p> <p>("Službeni list Crne Gore", br. 046/10, 040/11, 018/14, 042/17)</p> <p>("Službeni list Crne Gore", br. 042/11, 032/14, 021/17)</p>

<p>8. Lista odgovora na dodatnu listu pitanja CEDAW Komiteta u vezi sa Drugim periodičnim Izvještajem o sprovođenju CEDAW konvencije</p> <p>9. Evaluacija Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2013-2017</p> <p>10. Istraživanja stavova javnog mnjenja o diskriminaciji (2011,2013,2015. godina)</p> <p>11. Akcioni plan za pregovaračko poglavlje 23</p> <p>12. Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021. godini sa Akcionim planom za 2017/2018. godine.</p> <p>13. Analiza uskladjenosti zakonodavstva u Crnoj Gori sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Konvencijom UN, sa preporukama za harmonizaciju</p> <p>14. Istraživanja stavova javnog mnjenja o diskriminaciji (2011,2013,2015. godina)</p> <p>15. Akcioni plan za pregovaračko poglavlje 23</p> <p>16. Izvještaj o implementaciji AP za PPCG 23 i PP 19</p> <p>17. Istraživanju o prevalenci, percepcijama, cijeni i multidisciplinarnom odgovoru na nasilje u porodici iz 2017</p> <p>18. Zaključni stavovi i preporuke CEDAW usvojene od strane CEDAW Komiteta na svojoj šezdeset sedmoj sjednici (od 3. do 21. jula 2017. godine).</p>	<p>http://www.mmp.gov.me/biblioteka/strategije</p> <p>http://www.mmp.gov.me/biblioteka/strategije</p> <p>http://www.mmp.gov.me/biblioteka/zakoni</p> <p>http://www.mmp.gov.me/biblioteka/istrazivanja</p> <p>http://www.eu.me/mn/23</p> <p>http://www.eu.me/mn/23</p>
--	---

2.2. Navesti ključne strateško-planske dokumente odnosno propise koji prepoznaju važnost problema identifikovanih pod tačkom 2.1., kao i specifične mjere/djelove tih dokumenata koji su u vezi sa identifikovanim problemima.

Naziv strateškog/planskog dokumenta/propisa	Naziv poglavlja/ mjere/ aktivnosti
<p>1. Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021 – Program sprovođenja za 2017 i 2018. – mjere u 8 oblasti u kojima treba djelovati u cilju postizanja rodne ravnopravnosti</p> <p>2. Zaključci UN CEDAW Komiteta za Crnu Goru vezi sa Drugim periodičnim Izvještajem o sprovođenju CEDAW konvencije</p>	<p>Aktivnosti iz PAPRR-a 2017-2021 i CEDAW preporuke odnose se na:</p> <p>1. Unapređenje rodne ravnopravnosti i ljudskih prava žena</p> <p>1.2.4. - Organizovanje promocija ženskih ljudskih prava i istorije ženskog pokreta.</p>

1.3.3. -Izrada istraživanja o sprovođenju Zakona o rodnoj ravnopravnosti.

2. Rodno osjetljivo vaspitanje i obrazovanje

2.4.3.- Sprovođenje istraživanja o postojanju, mogućnostima i interesovanju za uvođenje rodnih studija na fakultetima.

3. Rodna ravnopravnost u ekonomiji

3.2.5.-Sprovođenje programa obuke i seminare za žene koje otpočinju privatni biznis ili su vlasnice MSP, uz posebne obuke za žene iz teže zapošljivih kategorija.

3.2.9. - Obilježavanje Međunarodnog dana žena preduzetnica (III petak u maju).

3.2.10. - Organizovanje konferencije /savjetovanja za razmjenu dobre i loše prakse žena preuzetnica, na kojima će učestvovati i pripadnice nacionalnih manjina i lica s invaliditetom.

3.4.1.- Organizovanje kampanje o ravnomjernoj raspodjeli radnih i porodičnih obaveza žena i muškaraca.

4. Rodno zasnovano nasilje

5.3.3.- Izrada publikacije i edukativnih materijala o svim oblicima nasilja nad ženama i načinima suzbijanja rodno zasnovanog nasilja.

5.3.5. - Organizovanje online kampanje u cilju prepoznavanja govora mržnje, seksualnog uznemiravanja i rodno zasnovanog nasilja putem interneta i društvenih mreža.

5. Ravnopravnost u procesu odlučivanja u političkom i javnom životu

7.1.2. - Organizovanje obuka za oblast rodne ravnopravnosti u političkim partijama.

	<p>7.1.3. - Organizovanje edukacija o rodno osvješćenim politikama za poslanice i odbornice.</p> <p>7.1.5. - Organizovanje konsultacija i sastanaka u vezi sa intezivnom međupartijskom saradnjom i djelovanjem Ženske političke mreže (daljem tekstu: ŽPM).</p> <p>7.1.6. - Organizovanje nacionalne i regionalne konferencije o potrebi povećanja broja žena u političkom i javnom životu.</p> <p>7.1.7. - Organizovanje okruglih stolova koji doprinose participativnoj demokratiji i koji uključuju žene iz manjinskih i ranjivih kategorija stanovništva (Romkinje, žene sa invaliditetom, i sl.)</p> <p>6. Rodna ravnopravnost u medijima, kulturi i sportu</p> <p>6.1.3. - Analiza medijskog izvještavanja o slučajevima diskriminacije sa ciljem da se procijeni uloga medija u promjeni diskriminacionih obrazaca i stereotipa građana.</p> <p>6.4.1. - Promocija uspješnih žena u kulturi.</p> <p>CEDAW/C/MNE/CO/2 preporuke- Zaključna zapažanja o drugom periodičnom izvještaju Crne Gore , jul 2017.</p> <p>19.b Sprovođenje kampanje protiv selektivnih abortusa.</p>
--	--

2.3. Obrazložiti na koji način nevladine organizacije mogu doprinijeti rješavanju problema identifikovanih pod tačkom 2.1., koje aktivnosti su prihvatljive za postizanje željenog rezultata, kako se planira praćenje i vrednovanje doprinosa rješavanju pomenutih problema. Navesti konkretne mjerljive pokazatelje/indikatore za praćenje doprinosa nevladinih organizacija rješavanju identifikovanih problema i izvore verifikacije učinjenog.

Opis načina doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema	Konkretni mjerljivi pokazatelji doprinosa nevladinih organizacija	Izvor(i) podataka
<p>Velika je uloga koju nevladin sektor ima u promociji rodne ravnopravnosti, pogotovo u sferama zaštite od nasilja i ekonomskog osnaživanja žena, antidiskriminacije i većeg političkog učešća žena. Ustaljena praksa je da se minimum jedan put godišnje održava Forum za dijalog sa predstavnicama ženskih organizacija gdje se razmatraju teme od zajedničkog interesa. Aktivnosti se sprovode i kroz zajedničke kampanje, obuke, istraživanja, kao i realizaciju projekata koje finansira najčešće Evropska Unija kroz nacionalni IPA program ili programe prekogranične saradnje, te centralizovanu podršku razvoju mreža organizacija civilnog društva (Civil Society Facility – Partnership Framework Agreements).</p> <p>Ženske nevladine organizacije su članice radnih grupa za izradu zakona i strategija koje se tiču rodne ravnopravnosti. One su i članice Nacionalnog savjeta za rodnu ravnopravnost, Komisije za sprovođenje PAPRR-a, komisija za monitoring Konvencije i Zakona o rodnoj ravnopravnosti, kao lokalnih mehanizama za rodnu ravnopravnost (avjeti, odbori za rodnu ravnopravnost).</p> <p>Nevladine organizacije su prepoznate u dokumentima koji se tiču postizanja rodne ravnopravnosti, kao važni akteri u sprovođenju politike jednakih mogućnosti. Sprovođenjem projekata NVO za zaštitu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Porast informisanosti javnosti. - Povećan stepen podizanja svijesti javnosti o važnosti rodne ravnopravnosti. - Povećan broj preduzetnica. - Amandmansko djelovanje na unapređenje zakonodavnog okvira za postizanje rodne ravnopravnosti (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika, Krivični zakonik, Zakon o izmjenama i dopuna Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, Zakona o naknadi štete žrtvama krivičnih djela nasilja i dr.). - Unaprijeđen strateški okvir za rodnu ravnopravnost (Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti, Strategija za razvoj ženskog preduzetništva, Strategija za zaštitu od nasilja u porodici, Strategija održivog razvoja...,)kroz partnerstvo u realizaciji mjera. - Učestvovanje u radu radnih tijela i radnih grupa za rodnu ravnopravnost(Savjet, Komisija za PAPRR, i dr.). - Veći stepen povjerenja građana u institucije. - Sprovedene brojne edukacije različitih ciljnih grupa u cilju jačanja kapaciteta za preduzimanje mjera za rodnu 	<ul style="list-style-type: none"> - Izvještaj o realizaciji Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021, za 2017. - Drugi periodični Izvještaj o sprovođenju CEDAW konvencije. - Evaluacija Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2013-2017. - Izvještaji o implementaciji AP za PPCG 23 i PP 19. - Izvještaji o sprovođenju drugih strateških dokumenata. - Godišnji izvještaji o radu NVO. - Izvještaji u sjenci NVO o sprovođenju međunarodnih ugovora (CEDAW, Istanbulske; konvencije o pravima lica sa invaliditetom ...). - Finansijski i narativni izvještaji NVO Komisiji za raspodjelu sredstava po Javnom konkursu za 2018 – “Za rodni balans u Crnoj Gori”. - Objavljene publikacije NVO .

<p>ljudskih prava žena i zaštitu od diskriminacije po osnovu pola, koji će se finansirati u okviru Konkursa koji raspisuje Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, daje se doprinos realizaciji godišnjeg akcionog plana koji se donosi krajem tekuće godine, za narednu u skladu sa potrebama i realizovanim aktivnostima Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2017 -2021. godinu.</p>	<p>ravnopravnost.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sprovedena istraživanja. - Unaprijeđen multidisciplinarni odgovor institucija na nasilje u porodici i nasilje nad ženama. 	
---	--	--

3. OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA

3.1. Navesti ključne strateške ciljeve iz sektorske nadležnosti čijem će ostvarenju u 2019. godini doprinijeti projekti i programi nevladinih organizacija.

Strateški cilj(evi) čijem ostvarenju će doprinijeti javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija u 2019. godini	Način na koji će javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva (ukratko opisati)
<ul style="list-style-type: none"> -Uspostavljanje društva jednakih mogućnosti i eliminisanje svih oblika diskriminacije po osnovu pola i roda. -Unaprijeđenje ženskog preduzetništva i povećan broj preduzetnica. -Smanjivanje stepena svih oblika nasilja nad ženama i nasilja u porodici, te unaprijeđenje položaja i obezbjeđenja zaštite prava žrtava svih oblika rodno zasnovanog nasilja. -Ravnopravnost u procesu odlučivanja u političkom i javnom životu. -Praćenje integrisanosti rodne ravnopravnosti u izradu i primjenu svih nacionalnih politika (zakona, programa i strategija) i djelovanje organa državne uprave i civilnog sektora. 	<p>Aktivnosti NVO će rezultirati sledeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Povećanju stepena nivoa svijesti o važnosti ljudskih prava žena i eliminacije diskriminacije, te povećanju broja predmeta po osnovu diskriminacije po osnovu pola i roda kroz organizovanje promocije ženskih ljudskih prava i istorije ženskog pokreta poput Međunarodni dan žena 8. mart i sl, kroz organizovanje kampanje upoznavanja javnosti sa mehanizmima zaštite od rodno zasnovane diskriminacije, publikovanje i promovisanje međunarodnih konvencija u oblasti rodne ravnopravnosti (Pekinške, Istanbulske Konvencije, CEDAW itd.). - Urađen monitoring izvještaj o sprovođenju Zakona o rodnoj ravnopravnosti u dijelu upotrebe rodno senzitivnog jezika u

-Uvođenje rodno osjetljivog obrazovanja na svim nivoima obrazovanja.

-Rodno osjetljiva zdravstvena zaštita.

-Rodna ravnopravnost u medijima, kulturi i sportu.

dokumentima državnih organa i medija.

- Urađen monitoring izvještaj o sprovođenju Zakona o rodnoj ravnopravnosti u djelu sprovođenja obaveznih edukacija, zaposlenih u javnom i privatnom sektoru.

- Urađena nezavisna evaluacija uticaja sprovedenih obuka.

- Sprovedena obuka o rodnoj ravnopravnosti za zaposlene u visokoškolskim ustanovama.

-Sprovedeno istraživanje o postojanju, mogućnostima i interesovanju za uvođenje rodni studija na fakultetima.

- Sproveden program obuke za teže zapošljive kategorije žena.

- Spovedeno istraživanje o ženama preduzetnicama u Crnoj Gori i korisnicama kreditnih linija.

-Sprovedene edukacije, mentorstvo i urađeni biznis planovi za žene iz lokalnih zajednica.

-Uključenost većeg broja žena obuhvaćenih programima.

-Uključenost žena iz teže zapošljivih kategorija koje su obuhvaćene obukom.

-Kontinuirana edukacija žena, pogotovo sa seoskog područja i žena iz marginalizovanih grupa u vezi sa ranim otkivanjem malignih oboljenja i reprduktivnim zdravljem.

-Organizovane javne radionice, konferencije, predavanja o nasilju nad ženama.

- Organizovane kampanje o problemu rodno zasnovanog nasilja, uključujući trgovine ljudima i prostituciju kao i nasilje nad LGBT osobama u okviru 21 opštine.
- Izrađena publikacije i edukativni materijal o svim oblicima nasilja nad ženama i načinima suzbijanja rodno zasnovanog nasilja.
- Organizovana online kampanje u cilju prepoznavanja govora mržnje, seksualnog uznemiravanja i rodno zasnovanog nasilja putem interneta i društvenih mreža.
- Redovno informisanje javnosti o aktivnostima na polju postizanja rodne ravnopravnosti.
- Analiza medijskog izvještavanja o slučajevima diskriminacije sa ciljem da se procijeni uloga medija u promjeni diskriminacionih obrazaca i stereotipa građana.
- Sprovedene obuke za trenerice za oblast rodne ravnopravnosti u političkim partijama.
- Sprovedene edukacije o rodno osvijestnim politikama za poslanice i odbornice.
- Analiza rodne senzitivnosti parlamentarnih političkih partija.
- Publikovani rezultati obrade statističkih podataka o zastupljenosti žena i muškaraca u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti na državnom i lokalnom nivou, kao i na mjestima odlučivanja koja imenuje Vlada, i u pravosudnim organima.
- Sprovedena kampanja protiv selektivnih abortusa.
- Organizovanje programa koji doprinose sistemskom pristupu kulturi kao polju ostvarivanja rodne ravnopravnosti (istraživanje, debate, izrada strategija itd), kao i drugih programa koji imaju izrazitu rodno-

političku komponentu.

4. JAVNI KONKURSI ZA FINANSIRANJE PROJEKATA I PROGRAMA NVO - DOPRINOS OSTVARENJU STRATEŠKIH CILJEVA IZ SEKTORSKE NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA

4.1. Navesti javne konkurse koji se predlažu za objavljivanje u 2019. godini u cilju doprinosa ostvarenju strateških ciljeva iz sektorske nadležnosti (iz tačke 3.1.), uz prijedlog potrebnih iznosa. Ukoliko postoji mogućnost preklapanja s javnim konkursima iz nacionalnih, sredstava EU ili drugih vanjskih fondova iz nadležnosti neke druge institucije, navesti s kojim organom je potrebno koordinirati oblasti finansiranja.

Naziv javnog konkursa	Iznos	Drugi donatori s kojima je potrebno koordinirati oblasti finansiranja
“Ključ je u rukama žene”	320. 000,00 €	

4.2. Navesti ko su predviđeni glavni korisnici projekata i programa koji će se finansirati putem javnog konkursa. Ukratko navesti glavna obilježja svake grupe korisnika, njihov broj i njihove potrebe na koje projekti i programi treba da odgovore u 2019. godini.

Opis glavnih grupa korisnika, njihov broj i potrebe

Glavni korisnici projekata i programa NVO koji će se finansirati putem predloženog javnog konkursa su:

- žene iz svih kategorija (lica sa invaliditetom, žene sa sela, teže zapošljiva kategorija žena, pripadnice RE populacije i manjinskih naroda , LGBT populacija), žene žrtve nasilja, žene početnice u biznisu, pripadnice političkih partija itd.
- Zaposleni/e u sektorima - sudstvo, tužilaštvo, inspekcijски organi, policijski organi, organi državne uprave, organi lokalne uprave,
- mediji
- parlamentarne stranke
- političke partije
- univerziteti
- lokalne samouprave
- privredna i sindikalna udruženja,
- partnerske NVO

- opšta i stručna javnost
- građani/nke Crne Gore

Potrebe navedenih glavnih grupa korisnika su pojašnjene i obrazložene u Planu aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021

Bitno je naznačiti značajnu ulogu svih nosilaca aktivnosti i partnera u sprovođenju politike za zaštitu ljudskih prava, imajući u vidu da sprovede aktivnosti koje direktno utiču na zaštitu prava od diskriminacije po osnovu pola, lični i društveni razvoj žena, učešće u društvenim procesima i drugim oblastima od značaja za žene.

4.3. Navesti očekivani ukupni broj ugovorenih projekata, odnosno ugovora koji se planira zaključiti s nevladinim organizacijama na osnovu javnog konkursa.

Očekivani broj projekata koji se planira finansirati / broj ugovora koje se planira zaključiti s NVO	
	30 ugovora

4.4. Navesti najviši i najniži iznosi finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu pojedinačnog javnog konkursa navedenog u tački 4.1.

“Ključ je u rukama žene”	
Najniži iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: 6.000,00 €	Najviši iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: 15.000,00 €

NAPOMENA: stavom 4 člana 32 Zakona o NVO, definisano je: *“Ukupan iznos sredstava koja se na osnovu javnog konkursa mogu dodijeliti nevladinoj organizaciji za finansiranje projekta, odnosno programa, ne može preći 20% od ukupno opredijeljenih sredstava koja se raspodjeljuju na osnovu tog konkursa.”*

5. KONSULTACIJE SA ZAINTERESOVANIM NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

5.1. Navesti na koji način je u skladu sa važećim propisima obavljen proces konsultovanja NVO u procesu pripreme sektorske analize.

Metoda konsultacija (npr. web, email, konsultativni sastanak, itd.)	Datumi sprovedenih konsultacija	Naziv NVO koje su učestvovala u konsultacijama
Email, konsultativni sastanak	26.7.2018. (10h)	NVO NOVA Centar za feminističku kulturu

6. KAPACITETI ZA SPROVOĐENJE JAVNOG KONKURSA

6.1. Navesti broj službenika/ica i spoljnih saradnika koji će biti zaduženi za sprovođenje javnog konkursa i praćenje realizacije finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija (uključujući najmanje jednu terensku posjetu, prilikom koje će se provjeravati izvršavanje ugovornih obaveza, namjensko trošenje sredstava, te postizanje rezultata planiranih javnim konkursom i odobrenim projektom/programom).

Naziv javnog konkursa	Broj službenika/ica zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija	Imena službenika/ica zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija
“Ključ je u rukama žene”	3 službenice	Biljana Pejović
	+ 2 službenice u slučaju potrebe	Žana Filipović
		Sanja Žugić
		(Senada Cikotić
		Maja Jović)

Ovjera ministra:

Mehmed Zenka		
_____	M.P.	_____
Ime i prezime		Potpis